

УДК 332.14:338.2

РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

*Бережна О.О., к.е.н., доцент,
Бердянський державний педагогічний університет*

У статті розглянуто чинники формування регіональної політики соціально-економічного розвитку в сучасній Україні з огляду на існуючі економічні, політичні, соціальні та інші проблеми, як державного так і регіонального рівня.

Ключові слова: *соціально-економічний розвиток, економічний потенціал регіону, регіональний розвиток, державна соціально-економічна політика*

В статье рассмотрены факторы формирования региональной политики социально-экономического развития в современной Украине с учетом существующих экономических, политических, социальных и др. проблем, как государственного так и регионального уровня.

Ключевые слова: *социально-экономическое развитие, экономический потенциал региона, региональное развитие, государственная социально-экономическая политика*

In article factors of formation of a regional policy of social and economic development in modern Ukraine taking into account existing economic, political, social, etc. problems, as state and regional level are considered.

Keywords: *social and economic development, economic potential of region, regional development, the state social and economic policy*

Вступ. Реструктуризація системи адміністративного та територіального розвитку, що з різним ступенем успішності намагається реалізовувати Україна протягом понад 20 років, як одного з найважливіших напрямків передбачає вдосконалення процесів формування соціально-економічної політики та

створення механізмів, які б забезпечували комплексний і пропорційний соціально-економічний розвиток країни.

Саме тому стратегічно важливим зараз для України є впровадження потужної державної політики, спрямованої на усунення диспропорцій у рівнях соціально-економічного розвитку її регіонів. Першочерговим завданням має бути поліпшення умов та якості життя населення країни, що стає можливим лише з початком стійкого росту національної економіки.

Сучасний соціально-економічний стан України в умовах перманентних криз різного ґатунку та природи, коли традиційні методи централізованого управління і планування діють слабо (а то і зовсім не діють), особливу увагу слід приділити формуванню та практичній реалізації новітньої ефективної регіональної соціально-економічної політики.

Соціально-економічна політика має стати пріоритетом державної політики, під якою слід розуміти спрямування діяльності держави і суспільства на забезпечення сталого розвитку країни, а також сукупність механізмів досягнення цілей і задач політичними методами на основі соціально-економічного аналізу.

Постановка завдання. Актуалізація орієнтирів науки і практики, пов'язаних із соціально-економічним розвитком України, виражається у показниках, що на сучасному етапі продиктовані пошуками нових шляхів її концептуалізації, а також розробкою методів і механізмів її реалізації. Створення узагальненої наукової програми, у якій, з одного боку, були б застосовані теоретичні прийоми взаємодії економічної, політичної, соціальної та екологічної науки, з іншого боку, враховані різноманітні механізми їх взаємодії на різних ієрархічних та структурних рівнях, має ще одне актуальне обґрунтування. Воно полягає у поєднанні в межах єдиної дослідницької стратегії таких концептуальних утворень, як «економіка» і «політика», «соціологія» і «екологія», однак це може стати підтвердженням того, що сьогодні в науці і практиці мають місце не тільки тенденції диференціації, але й інтеграційні процеси та явища.

Ми виходимо з припущення, що значимість вирішення соціально-економічних регіональних проблем для забезпечення ефективного розвитку країни висуває нові дослідницькі задачі перед наукою. Ця сфера людської діяльності особливо важлива в умовах сучасних вимог глобалізації і набуття соціально-економічними проблемами статусу політичних.

У вітчизняній літературі питання, пов'язані з теоретичними і практичними аспектами державного регулювання економіки та регіональної соціально-економічної політики, знайшли своє відображення у роботах Беляєва О.О., Долішнього М.В., Козлової Л.В., Круш П.В. та інших.

У закордонній науковій літературі (Ансофф І., Карлоф Б., Йохансен Л., Оучі У., Еклунд К.) питанням державного регулювання регіонального економічного розвитку також приділено достатньо багато уваги.

У науковій літературі, що присвячена регіональному розвитку, можна простежити три концептуальні напрямки:

Перший: соціально-економічний. Акцентує увагу на проблемах взаємодії суспільства і держави у соціальній сфері.

Другий: напрямок: соціально-екологічний – визначає взаємодію суспільства та природи у соціальній сфері.

Третій напрямок: соціально-політичний. Напрямок пов'язаний із політичними проблемами регіональної безпеки і захистом населення.

Попри досить великий обсяг документів офіційного характеру: законів, постанов та інших нормативно-правових актів, слід відзначити явну недостатність досліджень у галузі регіональних аспектів соціально-економічного розвитку.

З огляду на це слід розробити відповідну політику соціально-економічного розвитку регіонів, яку на сучасному етапі потрібно будувати, зважаючи на існуючі регіональні проблеми та відмінності, що впливають на ефективність господарювання в регіоні, на можливості його економічного зростання. Саме з відмінностями в господарських структурах, соціально-економічному потенціалі регіонів пов'язані перспективи реформування їх економік.

Результати. Економічний потенціал регіонів визначають, по-перше, за його природними умовами: якість землі, природні

ресурси, віддаленість від ринків збуту, розвиненість інфраструктури, кліматичні умови, екологічний стан території. По-друге – за виробничим потенціалом: основний та оборотний капітал, оборотні фонди та оборотні засоби з урахуванням зношування основних фондів. По-третє, за трудовим потенціалом: чисельність, структура та якість робочої сили відповідно до рівня кваліфікації та освіти працівників.

Сутністю державної регіональної соціально-економічної політики є сукупність організаційно-правових та економічних заходів, спрямованих на поточні цілі держави та ефективний розвиток регіонів, раціональне використання ресурсів, створення сприятливих умов життєдіяльності людей, забезпечення екологічної безпеки довкілля тощо (рис. 1).

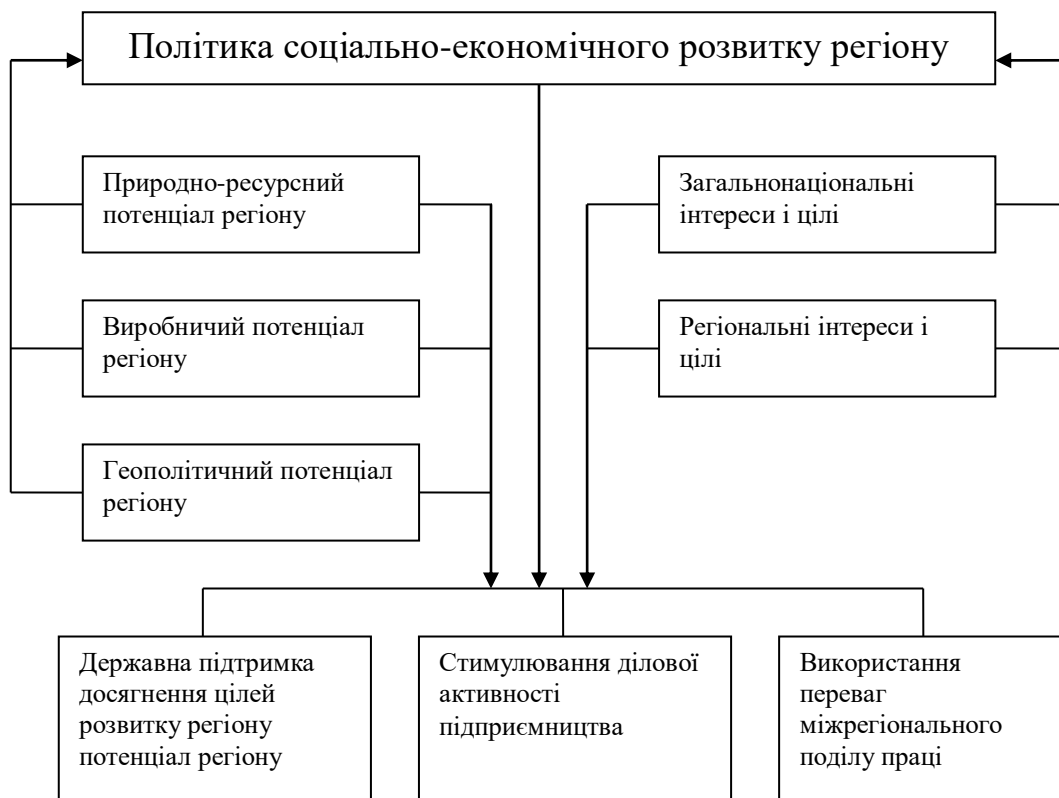

Рис. 1. Чинники формування регіональної соціально-економічної політики

Основними напрямками розв’язання регіональних проблем соціально-економічної політики держави мають бути:

послідовне вирішення проблем соціально-економічного розвитку регіонів, при якому повністю враховуються економічні,

політичні, соціальні, екологічні та природно-географічні умови конкретних регіонів України;

цілеспрямоване досягнення високої якості життя населення;

створення умов для ефективного функціонування регіональної системи соціально-економічного розвитку.

Висновки. Отже, для реалізації розв'язання зазначених проблем необхідно:

розробити цілісну систему законодавства, стандартів і нормативних вимог до господарської діяльності;

сформувати ефективну систему органів державного регулювання;

створити гарантії кожному громадянину і права на здорове середовище життя та загальну безпеку;

підвищити ефективність контролю за виконанням відповідних регламентів із застосуванням адміністративних і економічних санкцій;

здійснювати цілісну політику регіонального соціально-економічного розвитку.

Література

1. Антошкіна Л.І. Державне регулювання економіки України: методологія, напрями, тенденції, проблеми / Науково-дослідний економічний інститут Міністерства економіки України / М.М.Якубовський (ред.). – К., 2005. – 410 с.

2. Долішній М. Моделі державного регулювання в ринковій економіці // Економіка України. – 2002. – №6. – С 13-22.

3. Козлова Л.В. Місцеве самоврядування як фактор соціально-економічного розвитку регіону // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – №8. – С 231-237.

4. Політична економія: Навч. посібник / К.Т. Кривенко, В.С. Савчук, О.О. Беляєв та ін. – К.: КНЕУ, 2001. – 328 с.

5. Чистов С.М. Державне регулювання економіки: Навч.-метод. посібник. – К.: КНЕУ, 2002. – 208 с.